

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

(повне найменування вищого навчального закладу)

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ

(назва факультету)

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, ЛОГІСТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

БАКАЛАВРА

(освітній ступінь)

на тему «Обґрунтування заходів із зменшення браку продукції

ТОВ «Тубний завод»

Виконав(ла): студент(ка) 2 курсу

групи 6.03.073.012.16.01

спеціальності 073 «Менеджмент»

освітньо–професійної програми «Менеджмент
організацій і адміністрування»

Гаврилова Я. Е.

(прізвище та ініціали)

Керівник Ястремська О.М.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Захарова М.С.

(прізвище та ініціали)

Харків – 2020 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ БРАКУ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ	
1.1. Поняття та визначення видів браку, їх класифікація	11
1.2. Нормативна база для визначення якості продукції та браку	15
1.3. Вивчення світової та вітчизняної практики щодо вирішення проблеми виникнення відхилень та браку продукції	19
Висновок до розділу 1.	29
РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ТУБНИЙ ЗАВОД»	
2.1. Загальна характеристика та аналіз техніко–економічних показників діяльності підприємства	30
2.2. Фінансовий аналіз діяльності підприємства	45
2.3. Аналіз видів відхилень у виробництві продукції на підприємстві	49
Висновок до розділу 2.	56
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ЗМЕНШЕННЯ КІЛЬКОСТІ БРАКУ ПРОДУКЦІЇ	
3.1. Обґрунтування пропозицій і заходів щодо зменшення браку в алюмінієвому цеху	58
3.2. Розроблення та введення нової системи знаходження та зменшення браку в алюмінієвому цеху	71
3.3. Визначення організаційно–технічних та науково – ефективних результатів запропонованих заходів.	86
Висновок до розділу 3.	92
ВИСНОВОК	94
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	96

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах розвитку міжнародної торгівлі і споріднених їй видів діяльності, успіх окремих підприємств та галузей економіки на зовнішньому і внутрішньому ринках повністю залежить від того, наскільки їх продукція або послуги відповідають стандартам якості. Виходячи з цього можна сказати, що кожне підприємство намагається зменшити кількість браку продукції, щоб зменшити витрати на їх усунення, скоротити час на переробку продукції, тим самим прискорити час передачі товару замовнику та не допустити випуску неякісної продукції.

Питання неякісної продукції та браку були розглянуті такими спеціалістами, як: Едвард Демінг, який писав, що на 85% вирішення проблеми якості залежить не від людей, а від системи управління якістю; Джозеф Джуран, він був першим хто застосував принцип Парето та розробив свою спіраль Джозефа Джурана, для знаходження причин браку продукції; Каору Ісікава розробив діаграму риб'ячий скелет; Ф. Тайлора зробив першу систему управління виробництвом; Філіпп Кросбі запропонував програму «нуль дефектів». Застосовуючи методи і системи цих спеціалістів можна змінити кількість браку та якість виробленої продукції.

Мета і завдання досліджень. Метою дослідження є визначення причин відхилень бо браку, удосконалення процесу знаходження невідповідностей та розроблення пропозицій з управління процесом контролю браку на підприємстві.

Для досягнення зазначеної мети необхідно вирішити такі завдання:

проаналізувати існуючі теоретичні аспекти виникнення браку продукції на підприємстві;

узагальнити нормативну базу для визначення якості продукції та зменшення браку;

структурувати світову та вітчизняну практики щодо вирішення проблеми виникнення відхилень та браку продукції;

описати загальну характеристику та здійснити аналіз техніко–економічних показників діяльності підприємства;

провести фінансовий аналіз діяльності підприємства;

проаналізувати види відхилень у виробництві продукції на підприємстві;

обґрунтування пропозицій щодо зменшення браку в алюмінієвому цеху;

розробити нову систему знаходження та зменшення браку в алюмінієвому цеху;

визначити науково–практичний рівень пропозицій дипломної роботи.

Інформаційною базою диплому є: перелік джерел практичного матеріалу. У процесі дослідження були використані закони України і стандарти ДСТУ, що регламентують вимоги щодо якості продукції, методичний матеріал з техніко–економічними та фінансовими показниками, праці вітчизняних і зарубіжних вчених–спеціалістів з теорії і практики оптимізації якості продукції та зменшення браку, фактичні дані підприємства.

Об’єктом дослідження є процес управління браком продукції.

Предмет досліджень теоретичні положення, методичне забезпечення, методи виявлення причин відхилень або браку, оптимізація виявлення відхилень та прискорення процесу їх усунення на основі поліпшення процесу управління.

Методами, які використані у дипломній роботі, є системний метод пізнання (для дослідження робіт провідних вчених щодо поглядів на розвиток сутності категорій «якості» та «браку»); економічного аналізу (для аналізу даних діяльності підприємства за декілька періодів); спеціальні статистичні методи управління якістю (графіки, 5 діаграми Парето для встановлення взаємозв’язків між причинами та кількістю бракованої продукції); факторного аналізу – при вивченні факторів, що впливають на якість та брак продукції; порівняння й експертних оцінок; ідеалізації (для

розробки пропозицій по вдосконаленню системи); організаційно–технічні та розрахунок науково–практичного рівня (для визначення ефективності оптимізованої роботи для виявлення причин відхилень та зменшення браку).

Основні отримані результати дипломної роботи полягають у такому:
проаналізовано фінансовий стан підприємства та його конкуренти;
знайдені основні причини відхилень та браку продукції по алюмінієвому цеху;
розроблені заходи щодо зменшення відхилень та браку.

ВИСНОВОК

При роботі з дипломом, який базується на діяльності ТОВ «Тубний завод», я виявила, що він є виробником усіх видів туб: ламінованих, поліетиленових та алюмінієвих. За рахунок ефективного керівництва, професіоналізму та творчої ініціативи колективу протягом всього періоду свого існування підприємство утримує престиж одного з найкращих виробників на ринку упаковки в країнах СНД і Європі.

Кожне підприємство при виготовленні продукції завжди натикається на проблему великої кількості не якісної продукції чи браку. Тому у даному дипломі були розглянуті такі терміни, як: продукція, якість та брак.

Проведено техніко–економічний, фінансовий аналіз діяльності ТОВ «Тубний завод», який показав, що підприємство збільшило дохід від реалізації продукції в 2018 році на 21,2%. Тобто не зважаючи на конкуренцію продукція даного підприємства користується великим попитом, приносячи з кожним роком більше дохід від реалізації продукції.

Аналіз процесів контролю якості продукції на підприємстві дозволив виявити основні проблеми, які полягають в тому, що працівники не надають необхідної уваги поопераційному контролю та не завжди чітко формують причину відхилень. Звідси і йде велика кількість проблем на етапі перевірки якості на вихідному контролі.

Також розглянуті стандарти якості та сертифікація ТОВ «Тубний завод». Він має сертифікат ISO 9001 – 2015. Цей сертифікат показує, що підприємство виготовляє якісну продукцію.

На базі досвідів зарубіжних спеціалістів, які розробили та впровадили методи щодо оптимізації якості продукції та зменшення браку (дефектів) на виробництві, проведено аналіз та запропоновано заходи із зменшення браку продукції та управління цим процесом.

Так як підприємство знаходиться на міжнародному ринку, то це свідчить про необхідність дуже якісного товару. Для цього і був зроблений

аналіз всіх причин браку, кількість випадків на кожній лінії та загальна кількість відхилень по алюмінієвому цеху.

Виходячи з проведеного аналізу можна сказати, що кількість відхилень туб на вихідному контролі майже така сама, як й після поопераційного контролю. Це свідчить, що перевірка якості продукції є неякісною.

Провівши аналіз причин відхилень або браку, виявлено, що найчастіше виникають такі коди причин браку – це №3 (стружка) та №22 (зовнішній вигляд). По цим кодам причинами розроблено процес оптимізації виявлення та фіксації причин відхилень або браку.

Були запропоновано зміну Інструкції №23 щодо введення нової системи оцінювання відхилень та причин, а точніше комп'ютеризовану програму щодо виявлення детальних причин та занесення повного бланку розгляду відхилень.

Для підтвердження ефективності запропонованих заходів були зроблені розрахунки відхилень за рік. На основі цих розрахунків та використовуючи методику Парето, зроблено прогноз, у який включено песимістичний, прогнозований та оптимістичний прогноз ефективності даних заходів.

При впровадженні пропозицій диплому, підприємство зможе зменшити обсяги браку продукції та покращити процес виробництва.

Розрахунок науково–практичного рівня пропозицій дипломної роботи, який становить 7,9 балів підтверджує практичну спрямованість дипломної роботи та її цінність для впровадження на ТОВ «Тубний завод».

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гуцаленко Л. В. Внутрішньогосподарський контроль. : навч. посіб. / Л. В. Гуцаленко, М. М. Коцурий, У. О. Марчук – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 496 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://pidruchniki.com/1815070961779/ekonomika/vnutrishnogospodarskiy_kontrol
2. Державний класифікатор відходів України ДК 005–96, затверджений наказом Держстандарту України від 29.02.96 р. № 89 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.uapravo.net/data/akt53/page1.htm>
3. Полякова О.С. Облік шлюбу на машинобудівному виробництві / О.С. Полякова // Довідник економіста. – 2016. – №9 – 10 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.profiz.ru/se/9_2016/braka_net/
4. Фінансовий, управлінський та податковий облік Гарасим П. М., Журавель Г. П., Хомин., Тернопіль, 2003. – 522 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://buklib.net/books/33983/>
5. Левченко Н.М. Обліково–інформаційне забезпечення управління браком виробництва / Н.М. Левченко // Сталий розвиток економіки .– 2014. – №1 – 151 ст. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.uniep.km.ua/pdf/_1_2014.pdf
6. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навч. посіб. / [С.М. Клименко, Т.В. Омеляненко, Д.О Барабань та ін.]. – [Вид. – 2–ге, без змін]. – К.: КНЕУ, 2009. – 520 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/71310/>

7. Аристотель. Сочинения: В 4 т. / Аристотель [АН СССР; Институт философии / под ред. В.Ф. Асмус] – М.: Мысль, 1975. – 550с. [Электронный ресурс] – Режим доступа: https://platona.net/load/knigi_po_filosofii/istorija_antichnaja/aristotel_sochinenija_v_chetyrekh_tomakh_tom_1_red_v_f_asmus/7-1-0-389
8. Харингтон Дж. Управление качеством в американских корпорациях / Дж. Харингтон – Пер. с англ. – М.: Экономика, 1990. – 296 с. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://laws.studio/tovara-kachestvom-upravlenie/upravlenie-kachestvom-amerikanskih.html>
9. А.В. Гличев. Основы управления качеством / А.В. Гличев – М.: Издательство АМИ, 1998. – 478 с.
10. М.І. Шаповал. Менеджмент якості / М.І. Шаповал – К: Знання, 2007. – 471 с. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.info-library.com.ua/books-book-178.html>
11. М.Г. Круглое. Менеджмент качества как он есть / М.Г. Круглов, Г.М. Шишков – М.: Эксмо, 2006 – 544 с. [Электронный ресурс] – Режим доступа: https://www.studmed.ru/kruglov-mg-shishkov-gm-menedzhment-kachestva_20befabc9e8.html
12. Ksiega jakosci Starostwa Powitowego w Lezajsku // wg PN EN ISO 9001:2001(wydanie 04 z dnia 02 kwietnia 2007 roku). [Электронный ресурс] – Режим доступа: <file:///C:/Users/User/Downloads/Za%D1%96%E2%84%96cznik%20Nr%201%20Str.1-42%20do%20Zarz%E2%84%96dzenia%20Nr%20349.pdf>
13. Економіка підприємства: зб. практ. задач і конкретних ситуацій: Навч. посіб. / С. Ф. Покропивний [и др.] ; Київський національний економічний ун-т. – К. : [б.в.], 1999. –

327 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://studbase.com/books/15/180>

14. Закон України «Про захист прав споживачів» розд.І, ст.1, п.19. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>

15. ДСТУ 3278–95 «Система розроблення та поставлення продукції на виробництво. Основні терміни та визначення» від 27.12.1995р. Затверджено Наказом №442. розд.4, п.4.1. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
https://www.stu.cn.ua/media/files/pdf/DSTU_3278.pdf

16. Закон України «Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції» №3390–VI від 19.05.2011 р. ст.1, п.5. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3390-17>

17. Закон України «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції» № 1393–XIV від 18.12.2017р. ст.2. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1393-14>

18. В.В. Ковальов, О.М. Волкова. Аналіз господарської діяльності підприємства. Підручник. – М .: ООО «ТК Велбі», 2002.– 424 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://epi.cc.ua/4105-analiz-braka-26510.html>

19. Экономика организации (предприятия) : учебник и практикум для прикладного бакалавриата / В. В. Коршунов. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Издательство Юрайт, 2015. – 407 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
https://stud.com.ua/22866/ekonomika/ekonomika_or_ganizatsiyi_pidpriyemstva

20. Філонова О.М. Навіщо бізнесу стандарт ISO 9001? / О.М. Філонова // ІнтелТех. – 2016 р. – 5 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://inteltech.com.ua/uk/blogs/navishcho-biznesu-standart-iso-9001>

21. Управління проектами: Підручник / За заг. ред. Л. В. Ноздріної. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 432 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://buklib.net/books/21936/>

22. Ковальчук І. В. Економіка підприємства: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 679 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://pidruchniki.com/1584072047478/ekonomika/ekonomika_pidpriyemstva

23. Техконсалт Україна. Шість основних переваг впровадження ISO 9001// Техконсалт Україна. – 2018р. – 3 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.techconsult.com.ua/ru/shest-osnovnyh-preimushhestv-vnedreniya-iso-9001/>

24. Плотников М. TQM 14 базових положень менеджменту на основі якості / М. Плотников // Менеджмент і менеджер. – 2014. – № 11–12. – С. 66–68. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://toplutsk.com/articlesarticle_340.html

25. Савуляк, В. В. Управління якістю продукції : навчальний посібник /

26. В. В. Савуляк – Вінниця : ВНТУ, 2012. – 91 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://savulyak.vk.vntu.edu.ua/file/UpravljJakistu/e608ab91700fd49001f16004ed6a271a.pdf>

27. Соколова О.Ф. «Імена в управлінні якістю: методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Управління якістю» для студентів». Ульяновськ: УЛГТУ, 2008. 32 с .

28. Ісікава К. Японські методи управління якістю / Скор.пер. з англ. / Під. Ред. А. В. Гличева. – М: Економіка, 2014. – 214 с.

29. Історія менеджменту: навчальний посібник / Є. П. Костенко, Є. В. Михалкіна; Південний федеральний університет. – Ростов–на–Дону: Видавництво Південного федерального університету, 2014. – 606 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://port-u.ru/srem4/sobuch/1568-vliyanie-f-u-tejlora-na-razvitie-teorii-i-praktiki-upravleniya>

30. Шаповал М.І. Менеджмент якості: Підручник. – 3–тє вид., випр. і доп. / Шаповал М.І. – К.: Т–во «Знання», КОО, 2007. – 471 с.

31. Красуляк М.М. «Бережливе виробництво», світовий досвід і вітчизняні перспективи / М.М. Красуляк, Н.О. Колінко // Національний університет, □Львівська політехніка. – 2011р. – 2 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/15680/1/11-Krasulyak-27-28.pdf>

32. Захаров В.А. Концепція «бережливого виробництва» як інструмент підвищення якості операційного менеджменту / В.А. Захаров // Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – 2017р. – 3 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://is.gd/Z0rfRS>

33. Магер В.Є. Управління якістю: Учеб.пособие. – М .: ИНФРА – М, 2015р. – 176с. [Електронний ресурс] – Режим доступу:

https://studref.com/311660/menedzhment/feygenbaum_kontsepsiya_vseobschego_kontrolya_kachestva

34. Горбашко Е.А. Конкуренстоспроможність промислової продукції / Е.А. Горбашко. –Санкт–Петербург: СПбУЕФ, 1991. – 64 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://stud.com.ua/43089/ekonomika/vpliv_zastosuvannya_kontseptsiyi_nuloviy_defektnosti_krosbi_rozvitok_oboronnoyi_promislovosti

35. Світовий ринок товарів та послуг : навч.–метод. посібник / Л.Л. Носач [та ін.]. – Харків : «Видавництво «Форт», 2014. – 295 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/262/1/ек.лок.Світовий_ринок_товарів_та_послуг_посібник_Для_товарознавців.pdf

36. Гетьман О. О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 488 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/183615/>

37. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації): Навч. посібник / За ред. І. Ю. Сіваченка. – Київ: ЦНЛ, 2005. – 235 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4865/1/Управління%20міжнародною%20конкуренстоспроможністю%20підприємств.pdf>

38. Примак Т. О. Маркетинг : навч. посіб. / Примак Т. О. – К. : МАУП, 2004. – 228 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mmlib.net/knigi/marketing/kniga-31/4987/>

39. Michael E. Porter. «The Five Competitive Forces that Shape Strategy», Harvard Business Review, January, 2008, p.86. [Електронний ресурс] –

Режим доступу: <file:///C:/Users/User/Downloads/Porter%20-%20The%20Five%20Competitive%20Forces%20That%20Shape%20Strategy.pdf>

40. Багорка М. О. Swot аналіз як основа формування маркетингових стратегій підприємств / М. О. Багорка // Економіка АПК. – 2010 р. – №6 – 7 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.agrosvit.info/pdf/6_2010/5.pdf

41. Стратегічний менеджмент: Підручник / І.М. Писаревський, О.М.Тищенко, М.М. Покоłodна, Н.Б. Петрова; ред. Аляб'єв; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 287 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/11321494.pdf>

42. Менеджмент: навч. посібник / за заг. ред. Г.О. Дорошенко. – Харків, «ВСВ-Принт», 2015. – 300 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://pidruchniki.com/85099/menedzhment/organizatsiyni_strukturi_upravlinnya_tipi_organizatsiynih_struktur_upravlinnya_proektuvannya_optimizatsiya

43. Семенов А. Г. Аналіз і розробка техніко-економічних показників модернізації устаткування / А. Г. Семенов, С. А. Король, О. О. Плаксюк // Економічний вісник Донбасу. – 2011 р. – №1(23) – 9 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.evd-journal.org/download/2011/2011-1/Ek_visnyk_1_2011-135-143.pdf

44. Фінансовий аналіз: нав. посіб. / За ред. П.В. Захарченка, М.П. Гриценка. – Бердянськ. – 2018р. – 214 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://bdpu.org:8080/bitstream/123456789/1579/1/GritsenkoM.P.ZakharchenkoP.V.FINANSOVY%20ANALIZ.pdf>

45. Бутко М.П., Задорожна С.М., Іванова Н.В., Мурашко М.І., Олійченко І.М., Оліфіренко Л.Д., Самійленко Г.М. Виробничий менеджмент: підручник МОНУ / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М.П. Бутка. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 424 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://pidruchniki.com/2015060964853/menedzhment/virobnichiy_menedzhment

46. Іщенко Ю.Б. Вивчення причинно–наслідкових взаємозв'язків методом Ісікави / Ю.Б. Іщенко // Poultry Market – 2013р. – 6с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://market.avianua.com/?p=875>

47. Карташова Л. Управління персоналом: Потрібні кваліфіковані фахівці / Карташова Л. // Людина і праця, – 2007. – №6. С. 87–89.

48. Паршина В. С. Система розвитку персоналу в організації: [підручник] / В. С. Паршина – Єкатеринбург: Уро РАН, 2006. – 74 с.